

Betänkandet ”Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyre, styrning (SOU 2024:43) (Fi2024/01460)

Tidningsutgivarna (TU) har tagit del av rubricerat betänkande och får anföra följande.

TU begränsar sitt yttrande till frågorna om handlingsoffentlighet hos SKR och om digitala möten.

Sammanfattning och övergripande synpunkter

TU tillstyrker förslaget om att offentlighetsprincipen ska gälla hos Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

TU tillstyrker förslaget om att fullmäktiges presidium inte ska kunna delta på distans vid fullmäktigesammanträden. TU anser vidare att detta även bör gälla vid nämndsammanträden.

Ökad insyn i SKR:s verksamhet

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) är en medlems- och arbetsgivarorganisation för landets kommuner och regioner. Som framgår av utredningen så har SKR inte bara en betydande mängd offentliga förvaltningsuppgifter och tilldelas betydande medel utan har också att bevaka sina medlemmars intressen, vilka med tanke på medlemskretsen i praktiken är allmänna intressen.

Enligt TU:s mening är det därför naturligt att handlingsoffentlighet enligt tryckfrihetsförordningen (TF) ska gälla också hos SKR även om det formellt är att betrakta som ett privaträttsligt organ. Detta är, som utredningen framhåller, inget ovanligt. För ett stort antal privaträttsliga organ (vilka anges i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen, OSL) gäller handlingsoffentlighet enligt TF i hela eller delar av verksamheten, framför allt när man fullgör förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning mot enskilda. Det gäller t ex Notarius Publicus och

fackförbundens arbetslöshetskassor. Vidare finns regler i OSL som innebär att offentlighetsprincipen, under vissa förutsättningar, ska tillämpas i kommunala bolag.

Mot den bakgrunden tillstyrker TU utredningens förslag om att handlingsoffentlighet bör gälla hos SKR och att hur detta närmare bör genomföras ska utredas i särskild ordning.

Deltagande på distans i fullmäktige och nämnder

Sedan 2014 finns en möjlighet till s k distansdeltagande, d v s utan att vara fysiskt närvarande, vid fullmäktige- och nämndsammanträden.

I sitt yttrande över betänkandet ”Stärkt konstitutionell beredskap (SOU 2023:75) framhöll TU, i fråga om riksdagens sammanträden, ”det viktiga signalvärdet i att möten hålls på en känd och etablerad plats.

Samma synsätt gör sig gällande även här. Den betydelse som fysisk närvaro i fullmäktige har för legitimiteten i systemet, ytterst den lokala demokratin, och att det sker på en plats dit allmänheten har tillträde, ska enligt TU:s mening inte underskattas.

TU tillstyrker därför utredningens förslag om att fullmäktiges presidium inte får delta på distans vid fullmäktiges sammanträden. Till skillnad från utredningen anser TU att detta även bör gälla vid nämndsammanträden och inte vara en fråga som avgörs av fullmäktige.

Stockholm den 11 december 2024

TU

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist